OGLASAJTE V NAJBOLJŠEM SLOVENSKEM ČASOPISU
★
Izvršujemo vsakovrstine tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY
NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN THE BEST SLOVENE NEWSPAPER
★
Commercial Printing of All Kinds

VOL. XXXV.—LETO XXXV. CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONEDELJEK), MAY 12 1952 ŠTEVILKA (NUMBER) 95

Novi grobovi

LEOPOLD SIMONČIČ

V soboto zvečer je pri delu zbolel in na potu v bolnišnico preminil za srčno kapjo Leopold Simončič (Simon), star 65 let, stanujoč na 1000 E. 185 St. Dolgo let je živel na 15806 Corsica Ave. Delal je nad 35 let pri Midwest Forge Co. Doma je bil od Št. Ruperta na Dolenjskem, kjer zapušča brata Martina in več sorodnikov. V ameriki se je nahajal 47 let in je bil član društva Cleveland, št. 126 SNPJ, društva Carniola Tent, št. 1288 TM in Boilermakers unije, št. 73, ter delničar Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. in Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

Tukaj zapušča soprogo Louise, rojeno Jankovich, doma iz Črna vas pri Ljubljani, dva sinova, Leopolda ml. in Otto, štiri vnuke, bratranca John in Frank Simončič ter več sorodnikov. Pogreb se vrši v sredo popoldne ob 1. uri iz pogrebnega zavoda Joseph Žele in sinovi, 458 E. 152 St., na Lakeview pokopališče.

*

JENNIE KUTNER

Včeraj zjutraj je preminila v Glenville bolnišnici, kamor je bila prepeljana nekaj ur preje, Jennie Kutner, rojena Keržič, stara 65 let. Stanovala je na 1311 E. 167 St. Zbolela je za srčno kapjo. Doma je bila iz Domžal na Gorenjskem, kjer zapušča brata Johana in Jožeta ter več sorodnikov. V Ameriki se je nahajala 39 let in je bila članica društva Mir, št. 142 SNPJ in društva sv. Jožefa, št. 169 KSKJ. Zadnjih 37 let je delala pri Cleveland Hat Co.

Tukaj zapušča soproga Charlesa, doma iz Št. Vida na Dolenjskem, sestro Mrs. Theresa Paulich, pri kateri je živela, ter več sorodnikov. Pogreb se vrši v sredo zjutraj ob 8.45 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Žele in sinovi, 458 E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzete ob 9.30 uri ter nato na pokopališče Calvary.

*

Zadušnice

Jutri zjutraj ob 6.30 uri se bo brala zadušnica v cerkvi sv. Vida v spomin prve obletnice smrti Frank Cevka ml. Sorodniki in prijatelji so vabljeni, da se opravila udeleže.

—

V torek zjutraj ob 8.15 uri se bo brala zadušnica v cerkvi sv. Kristine v spomin devete obletnice smrti Andrew Gerl. Sorodniki in prijatelji so vabljeni, da se opravila udeleže.

V zadnje slovo

Prosi se pevce in podporne člane pevskega zbora Slovan, da se snidejo v torek zvečer po pevskih vajah (okrog 9.30) v Ameriško-jugoslovanskem centru na Recher Ave., odkoder se skupno podajo v Želetov pogrebni zavod, da se izkaže zadnjo čast umrlemu podpornemu članu Leopoldu Simončiču.

Direktorska seja

Seja direktorija Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. se vrši v torek zvečer v navadnih prostorih. Vsi direktorji so prošeni, da se udeleže.

ITALIJA DOBILA NEKATERE KONCESIJE V TRSTU

LONDON, 10. maja—En mesec trajajoča pogajanja med zastopniki Amerike in Anglije na eni in Italije na drugi strani so se končala v petek z objavo naznanila, ,da so bile Italiji priznane nekatere koncesije pri upravljanju zone A v Svobodnem tržaškem ozemlju, kar pa je daleč od tega, ker je zahtevala in želela Italija.

Vrhovna upravna oblast ostane še nadalje v rokah zasedbenih sil, namreč Amerike in Anglije. Sedaj to oblast izvaja major general Sir John Winterton, ki je poveljnik 10,000 mož broječe posadke Amerikancev in Angležev.

Po sprejetem sporazumu bo generalu Wintertonu dodeljen političen svetovalec, katerega bo imenovala italijanska vlada. Take svetovalce imata pri komandantu zone A le Amerika in Anglija. Poleg tega je Italija dobila pravico predlagati kandidata za višjega civilnega ravnatelja, katerega naj bi imenoval komandant zone za vršitev nekaterih omejenih civilnih funkcij, od katerih pa so funkcije policije izvzete.

Komandant zone A bo imel oblast nastavljati in odstavljati takega civilnega ravnatelja, in zasedbeni državi, to je Amerika in Anglija, bosta za upravljanje zone še nadalje odgovorni Varnostnemu svetu Združenih narodov.

Zahtevi o zastavi in sodbah odbiti

Italijanska zahteva, da bi se italijanski zastavi priznalo enako mesto z zastavama zasedbenih držav na javnih poslopjih, je bila odbita. Enako je bila odbita zahteva, da bi se proti odločitvam sodišč, ki poslujejo v okviru štatutov zasedbenih oblasti, moglo vlagati apele na vrhovno apelacijsko sodišče Italije.

Besedilo sporazuma je zelo skrbno zastavljeno v očitnem namenu, da se Italiji ne prizna nobenih takih koncesij, ki bi se mogle tolmačiti kot priznanje italijanske suverenosti nad Trstom, bodisi tudi delne. Izrecno je v sporazumu rečeno, da so vsem prebivalcem zone "zajamčene vse človeške in osnovne svobode brez ozira na narodnost, spol, jezik ali versko pripadnost."

Kdaj se bo pogodba začela izvajati, ni bilo določeno, pač pa se pričakuje, da se to zgodi sred. julija. Vsebina je bila sporočena vladi Jugoslavije v Belgradu in francoskemu zunanjemu ministrstvu v Parizu.

V Londonu obstoja upanje, da bo sporazum zadostil Italijo in da ne bo povzročil preveč slabe volje v Jugoslaviji.

MATERINSKI DAN IN POŠTA

TACOMA, Wash., 11. maja—Za materinski dan je prispela iz Koreje zračnim potom pošiljka pisem, ki so jih poslali ameriški vojaki na Koreji svojim materam v domovini za materinski dan. Pošiljka je obstojala iz tisoč vreč, polnih pisem. Poštna uprava v mestu Tacoma je pisma razposlala po Ameriki najkrajšim potom v roke naslovnicam, da so jih prejele za materinski dan.

VSA VERSTVA V RUSIJI ZA STALINA

ZAGORSK, 11. maja—Konferenca raznih verstev v Sovjetski zvezi, ki jo je sklical patriarh ruske pravoslavne cerkve Aleksij v Zagorsku, kakih 50 milj severno od Moskve, je sprejela razne sklepe, so na njej nastopili govorniki posameznih verstev—vse za Stalina, ki da hoče utrditi mir na svetu in proti Zedinjenim državam, ki da so vojni hujskači, ki stremi za gospodstvom sveta, in ki pri tem ne izbira nobenih sredstev, tako tudi ne zastrupljevanja ljudi na Koreji.

Sprejeta resolucija imenuje Stalina za največjega zagovornika svetovnega miru.

Predstavnik Judov v Sovjetski zvezi je predlagal, naj se pošlje na Združene narode resolucija, v kateri se protestira "proti barbarskemu uporabljanju bakteriološkega orožja, katerega se poslužujejo Zedinjene države na Koreji in na Kitajskem na poti do svetovnega gospodstva. "Sovjetski judje pozivljajo Jude v Zedinjenih državah, Veliki Britaniji in drugih državah, naj se pridružijo tej akciji."

Slično resolucijo so predlagale razne protestantovske sekte v Sovjetski zvezi.

Ena od sprejetih resolucij je zahtevala, da se vojni hujskači izročijo ljudskemu sodišču, kjer naj prejmejo zasluženo plačilo. Ta resolucija se konča s "Slava velikemu Stalinu!'

Muslimani Sovjetske zveze pozivljajo muslimane vsega sveta, da nastopijo proti ameriškim vojnim hujskačem.

Iz zborovanja se je dalo posneti, da zastopniki sovjetskih verskih sekt niso bili poučeni o protestih Zapada zoper sovjetsko propagando o bakteriološki vojni na Koreji, in da so vzeli obdolžitve sovjetske propagande za sveto in dognano stvar.

JEKLO PRED VRHOVNIM SODIŠČEM

WASHINGTON, 12. maja — Danes se začne pred vrhovnim ameriškim sodiščem razprava o vprašanju ali je ravnal predsednik Truman, ko je podredil upravo ameriškega jekla javni upravi, po ustavi in po zakonih ali ne.

Stranke so predložile vrhovnemu sodišču razpravni material, v katerem trdijo:

Unija C.I.O. kot zastopnica jeklarjev, da industrija jekla ni imela namena, da se pogodi z delavci jeklarji o pravični mezdi, marveč, da ji je šlo le za to, koliko se bo povišala cena in s tem dobiček pri produkciji ameriškega jekla.

Zastopniki industrije jekla, da je bil Trumanov korak popolnoma nezakonit in popolnoma neustaven.

Zastopniki federalne vlade, da je Truman vršil svojo zakonito dolžnost, in da se je ravnal po ustavi in po zakonih, ker se Amerika nahaja v izjemnem stanju, jeklo pa je življenjsko potrebno v njene obrambene svrhe. Zato ni mogel dopustiti, da bi se nadaljevanje produkcije jekla prekinilo s stavko.

MATI AMERIKE IN MATERINSKI DAN

NEW YORK, 11. maja—Mrs. Goon iz Portlanda, Me. je bila predmet splošne pozornosti, ko je prejela medaljo "Ameriške matere za leto 1952."

Goon je Kitajka po rodu in so ji priredili Kitajci parado, v kateri je korakalo kakih 2,000 udeležencev z ameriškimi in kitajskimi zastavami.

Mrs. Goon je bila obsuta s cvetjem.

*

JOLIET, Ill., 11. maja—Mrs. Nora Baker je praznovala materinski dan v krogu 17 otrok. Skupno ima Baker 18 otrok, od katerih je bil eden odsoten, ker je pri vojakih in služi pri oddelku, ki se vežba uporabljanju atomskega orožja v Las Vegas. Med 18 otroci je deset fantov. Mrs. Baker je stara 41 let.

Kancler Adenauer ima težave

Kancler zapadno nemške vlade Konrad Adenauer vlada s koalicijsko vlado, v kateri so poleg njegovih krščanskih demokratov tudi "svobodni demokrati" in "nemška stranka." Obe koalicijski stranki sta začeli z opozicijo proti kanclerju Adenauerju v vprašanju mirovne pogodbe z zapadno Nemčijo. Svobodni demokratje in nemška stranka zahtevajo večje ugodnosti za zapadno Nemčijo.

Verodostojni viri trdijo, da je kancler Adenauer obema koalicijskima strankama predočil: Mesto zapadne Nemčije je samo na Zapadu. Z Zapadom mora priti do mirovne pogodbe. Mirovna pogodba je v zvezi z utsanovitvijo zapadno evropske armade, v kateri bo sodelovalo 400,000 Nemcev in kateri načrt je bil te dni v Parizu sprejet.

Svobodni demokratje in nemška stranka naj ne nasedajo sovjetski propagandi iz Moskve, ki hoče imeti zedinjeno in nevtralizirano Nemčijo le po imenu.

Če bi ne prišlo po krivdi obeh omenjenih koalicijskih strank do mirovne pogodbe z Nemčijo, bi imelo to dejstvo usodne posledice na samo za Nemčijo kot tako, ampak za Evropo sploh.

V pondeljek 12. maja se bo položaj skristaliziral, ko bodo voditelji obeh koalicijskih strank svobodnih demokratov in nemške stranke izročili kanclerju Adenauerju končni odgovor, v katerem bodo pojasnili končno stališče do predložne mirovne pogodbe.

*

KRVAVE DEMONSTRACIJE V PORURJU

ESSEN, Porurje, 11. maja—Kakih 30,000 komunistične mladine, zbrane iz Zapadne Nemčije, je demonstriralo proti ponovni oborožitvi Zapadne Nemčije v skupni zapadno-evropski obrambi. V spopadih s policijo je bil ubit eden od demonstrantov. Mrtvi prihaja iz Monakovega.

Gre za prvi slučaj, ko so spopadi med vladno policijo in demonstranti zahtevali po vojni v Nemčiji tudi smrtno žrtev. Pri teh spopadih je bilo več ranjenih.

Najdeni ključi

V četrtek zvečer se je našlo pred Yankovichevo gostilno na E. 152 St. šop ključev. Kdor jih je zgubil, jih dobi nazaj, če pokliče Mrs. Tomle na PO 1-3549.

General--jetnik ujetnikov--rešen; Ridgway odšel--Clark nastopil

MALO UPANJA, DA SE VRNE MIR NA KOREJO; POGAJANJA V ZASTOJU

TOKIO, 12. maja—Vrhovni poveljnik zavezniških čet na Koreji in ameriških na Daljnem vzhodu general Ridgway je danes odletel v domovino. General Clark je prevzel posle generala Ridgwaya. Ameriškega generala Dodda, ki je bil poveljnik taborišč vojnih ujetnikov na Koje otoku in katerega so držali vojni ujetniki komunisti 78 ur za talca, je bil spuščen na svobodo, ker je general Van Fleet pristal na gotove koncesije vojnim ujetnikom.

Slučaj generala Francisa Dodda

Kakor se je že poročalo, je bil general Francis Dodd, doma iz Houstona Texas, pred kratkim imenovan za ameriškega poveljnika velikih taborišč na otoku Koje, ki se nahaja južno od Koreje. V enem samem taborišču je 6,000 komunističnih vojnih ujetnikov.

General Dodd se je nahajal v družbi polkovnika Ravena, doma iz Newtona, Texas, pri glavnih vratih taborišča, ko so navalili nanj in na polkovnika Ravena vojni ujetniki. Polkovniku Ravenu se je posrečilo rešiti se, general Rodd pa je bil odpeljan v notranjost taborišča in bil 78 ur talec v rokah komunistov.

Desetega maja so komunisti vrnili generala Dodda, potem ko so izvojevali v pogajanjih z generalom Van Fleetom gotove koncesije za vsa taborišča vojnih ujetnikov. Na kaj vse je Van Fleet pristal, ni bilo objavljeno, razen tega, da se je dovolilo predstavnikom vojnih ujetnikov svobodnejše občevanje, bodisi preko telefona, ali po pisemski pošti med posameznimi vojnimi ujetniki v taboriščih.

General Dodd mesta poveljnika taborišč vojnih ujetnikov ni več sprejel; obratno se bo uvedla preiskava, kako je moglo sploh priti do takega nevšečnega dogodka, ki je spravil v zadrego v prvi vrsti ameriško poveljstvo, dalje pa je komunistična delegacija izrabila slučaj v propagandne namene, češ, da so Amerikanci pripravljali pokolj vojnih ujetnikov v masah.

Mirovna pogajanja v zastoju

Na zadnjem sestanku obeh delegacij, ki sta se pogajali o izmenjavi vojnih ujetnikov in o številu koliko ujetnikov se mora vrniti, ni prišlo do nobenega zaključka. Komunistična delegacija je izrabila slučaj generala Dodda in trdila, da so Amerikanci pripravljali masovni pokolj, katere obdolžitve je zavezniška delegacija zavrnila, na kar sta se delegaciji razšli brez uspeha.

Tudi v krogih v Tokiju presojajo položaj na Koreji preje pesimistično kot optimistično. Vprašanje vojnih ujetnikov po vsej verjetnosti ne bo rešeno sporazumno, torej tudi ne pride do premirja na Koreji. Komunisti zahtevajo zamenjavo vseh vojnih ujetnikov, zavezniki pa po kompletnem sporazumu med Washingtonom, Londonom in Parizom, le tistih, ki so se izjavili, da so pripravljeni vrniti se v severno Korejo oziroma na Kitajsko. Komunisti so to stališče odklonili—absolutno.

Slovo generala Ridgwaya

General Ridgway je naslovil na svoje čete na Koreji posebno poslovilno poslanico, v kateri se spominja dogodkov decembra 1950, ko se je začela velika komunistična ofenziva Kitajcev in severno Korejcev in velik umik Amerikancev, Ridgway je ponovil besede, ki jih je naslovil takrat na ameriške vojake in ki so se v naslednji dobi popolnoma realizirale, da je ameriškim vojakom na Koreji zaupati, da bodo izvršili svojo dolžnost.

General Ridgway je ob koncu svoje poslovilne poslanice izrazil svoje prepričanje, da je možno priti do trajnega miru na svetu.

Ameriški general Mark Clark je prevzel posle vrhovnega poveljnika tako na Koreji, kakor na Daljnem vzhodu.

DR. ALEŠ BEBLER V CLEVELANDU

Med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo je prišlo do preloma, ker so Sovjeti hoteli, da postane Jugoslavija gospodarsko podložna interesom Rusije, ne glede na interese ljudstev Jugoslavije. Prerokovanja sovjetskih krogov, da bo Jugoslavija dobila pomoč od Zapade le pod pogojem, da pripusti kapital zapadnih držav k izkoriščanju dobrin, ki jih poseda Jugoslavije, se niso uresničila. Jugoslavija je dobila pomoč od Zapada, predvsem od Amerike, ker ni res, kakor trdijo Sovjeti, da v zapadnih državah odloča edino le reakcija, temveč res je, da v teh državah obstojajo tudi močni napredni in demokratični krogi, ki soodločajo pri važnih vladnih sklepih.

Tako se je izrazil dr. Aleš Bebler, načelnik jugoslovanske delegacije in član Varnostnega sveta pri Združenih narodih, ko je prošli petek govoril na družabnem večeru, ki so ga priredili napredni clevelandski Slovenci v prizidku S.N. Doma na St. Clair Ave. Z njim je prišla v Cleveland tudi njegova soproga.

Dr. Bebler se vrača v domovino, ker je potekla službena doba Jugoslavije v Varnostnem svetu. Z njim vred gre domov tudi svetnik pri jugoslovanski ambasadi v Washingtonu, Miloš Bucar, ki je porabil to priliko za poslovitev od svojih clevelandskih prijateljev. Navzoč na prijetnem sestanku je bil dalje Jože Moravec, jugoslovanski konzul v Chicagu. Bučar in Moravec sta na kratko nagovorila navzoče.

Dr. Bebler je v svojem uro trajajočem govoru orisal velik pomen dela, ki ga vršijo Združeni narodi. Izrazil je prepričanje, da bo proces medsebojnega spoznavanja med ljudstvi sveta, ki se vrši v okrilju te organizacije, otel svet grozot tretje svetovne vojne in ustvaril pogoje za mir. Svetovni mir je danes najbolj ogrožan vsled ekspanzivnosti Sovjetske zveze, ki je nastala vsled tega, ker v Rusiji ne vlada delovno ljudstvo, temveč v sedlu je birokracija—kasta privilegiranih ljudi, ki za ohranitev svojega prednostnega položaja potrebuje ne le sadove dela sovjetskih ljudstev, temveč tudi tujih narodov. Plača sovjetskega oficirja znaša 17-krat toliko kot pa je plača delavca v sovjetski tovarni!

Nova Jugoslavija je odločena, da izvede program socialističnega gospodarstva, je dejal dr. Bebler. V ta namen se oblast uradništva krči, veča pa se oblast delavskih svetov v industriji. Končni cilj je zgraditev države, v kateri bodo delovni ljudje vodili vse posle in odločali o vseh vprašanjih, tikajočih se ne le delovnih pogojev, temveč tudi proizvodnje same. V kratki dobi izza vojne se je v Jugoslaviji zgradilo več železniških prog in cest kot v celi dobi stare Jugoslavije. Ako še vedno obstoja uboštvo v Jugoslaviji, je iskati vzrok temu v ogromnem uničenju vojne in pa v dejstvu, da so prejšnji vladarji Jugoslavije temeljito zafurali njeno gospodarstvo.

Dr. Bebler je mlad, življenjske energije prekipevajoč mož in izredno učinkovit govornik. Poseda posebno vrlino, da predmet, o katerem govori, poda v tako enostavnih in preprostih besedah, da postane vsebina njegovih izvajanj otipljivo jasna. Jugoslavija je imela v njegovi osebi pri Združenih narodih vsekakor vrlega zastopnika.

Pri programu večera, katerega je vodil Frank Česen kot predsednik SANSa, je nastopil moški kvartet zbora "Zarja." Bil je lep, zabaven in poučen večer za vse prisotne.

WG.

Volitve v Fisher Body tovarni

Volitve uradnikov pri uniji Lokal 45 CIO-UAW of America se vršijo v torek in sredo, 13. in 14. maja v unijski dvorani na E. 140 St. in Coit Rd. Volilni prostori bodo odprti od 6. ure zjutraj do 1. ure popolnoči. Delavcem in delavkam pri Fisher Body Co. se priporoča, da pojdejo na volišče in oddajo svoje glasove za može, katerih sposobnosti so jim znane in o katerih je delavstvo prepričano, da jih bodo vestno zastopali.

14 nemških industrijcev v Clevelandu

V Cleveland je prispelo iz Nemčije 14 nemških industrijcev, ki bodo pregledali in študirali ameriške stroje in tehniko v tovarnah ter tudi imeli z ameriškimi industrijci razgovore o trgovskih medsebojnih izmenjavah. Nemški industrijci, 14 po številu, so prvi v Ameriki, ki so prišli sem na lastno iniciativo in na lastne stroške.

Refinerija št. 2 prosta

Delavci na stavki v industriji petroleja so nehali včeraj s stražami pri Standard Oil Co. št. 2. Delavstvo je unija pozvala, naj se povrne na delo.

35 mrtvih na cestah

Število smrtnih slučajev radi cestno prometnih nesreč v Clevelandu znaša z včerajšnjim dnem 35. Lansko leto je bilo ob istem času 41 takih smrtnih žrtev.

Forest Hills bo zazidan

$10,000,000 je določenih za približno 300 novih hiš na Forest Hills. Nove hiše bodo precej drage in bo šla cena od $30,000 do $60,000.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HEnderson 1-5311 — HEnderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):

For One Year—(Za eno leto)	$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev)	5.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):

For One Year—(Za eno leto)	$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

PRIJATELJU POROČEVALCU

(1)

Brez dvoma je časopis zajel javnost, če se o tem, kar piše, izražajo želje, kar bi bilo še bolje, česa je preveč in česa je premalo. To je služa "Enakopravnosti."

Poseben časopis v slovenskem jeziku v Ameriki ne izhaja samo radi domače govorice, ampak predvsem radi izražanja v domačem jeziku, in to o vsem tem, kako mi gledamo na Ameriko in svet in o tem pišemo v slovenskem jeziku. Iz mnogih razgovorov in opazk bi lahko trdili glede naše "Enakopravnosti," da bi njeni čitatelji in naročniki imeli radi dvoje: "Rad bi zvedel še nekaj več o rojakih v Ameriki, rad bi imel več novic, ki jih pišejo Slovenci iz posameznih naselbin in drugo—rad bi imel več poročil o Ameriki sami."

Ta izliv notranjih čuvstev je čisto razumljiv in moramo reči, da je tudi objektiven. Kakršenkoli časopis vzamemo v roke, lahko opazimo brez posebnega premišljevanja, da se v njem dobijo vesti in poročila, ki so splošna in si jih redoma ne more lastiti noben časopis samo zase. Spričo radijske in televizijske mreže, spričo ogromnih in pomembnih, po vsem svetu razpredenih ameriških časopisnih agencij, dogodki v svetu ne morejo ostati neopaženi. Toda dogodek če se dogodi, je pač dogodek in je lahko kot tak dan na skledo potom časopisja vsemu svetu enako. V teh vesteh torej ni ničesar originalnega in je vse neodvisno od jezika, v katerem se poroča in od osebe, ki poroča. Da je bil na primer ameriški general kot poveljnik jetniškega taborišča po jetnikih ujet, je eno dejstvo. V kateremkoli jeziku to poročaš, na stvari ne spremeni ničesar. Če bereš več listov, taka poročila skoraj izgubijo na originalnosti. Na splošno bi lahko rekli, da je res, kar čuti ta kritičen in naturni čitatelj, ki je iznesel gornje opombe, da so poročila o zunanji in notranji politiki, o športu, tudi o gospodarstvu enotno sfrizirana in gre le za to, kako se tolmačijo. Tolmačijo pa se po političnih vidikih in pripadnosti, kakor je pač človek politično vzgojen in kamor društveno pripada.

Toda želja, "da bi radi zvedeli več orginalnih slovenskih novic o rojakih raztresenih širom Amerike," ima svojo svojevrstno stran. Govori za to, kar je tudi razlog obstanka za posamezni časopis. Ne da zvem kar lahko zvem tudi drugod, marveč, da zvem, kar mi samo ti prinašaš. V tem imajo razlog obstanka tudi vsi veliki in mali časopisi, ki gredo v svetu v sto tisoče. Nekaj posebnega zahteva od posameznega časopisa posamezni čitatelj in naročnik. Posebni razlog, da je "Enakopravnost" absolutna potreba Slovencev v Ameriki, ni v pisanju vesti v domačem jeziku, marveč v naturni želji in v objektivnem spoznanju, da se Slovenci v Ameriki izražajo o svojem življenju, o gledanju na državo in svet v materinem jeziku, a vsebina teh poročil je vsebina, kakor jo gleda in končno v pisani obliki izoblikuje slovenski človek. Naročniki "Enakopravnosti" si torej želijo—Slovenci širom Amerike naj se v listu oglašajo z originalnimi prispevki in dopisi in vestmi, ki so izvirno slovenske in ki se v svoji aktualnosti prilegajo slovensko-ameriškemu srcu. Takoj k tej kritiki—imate popolnoma prav!

Druga želja, ki je enako stalno na dnevnem redu pa se tiče kolikor toliko točne opredelitve Slovencev v Ameriki do novega kraja Amerike kot take in do starega kraja Jugoslavije. Pri tem se iz opomb in kritike čitateljev "Enakopravnosti" da posneti bistveno naslednje: Smo pač v Ameriki. Smo Amerikanci. Amerika nam daje kruh, Ameriki plačujemo davke in dajemo svoje fante za vojake, naše otroke v ošol in vzgojo in živimo v Ameriki, kot da bi ne živeli nikdar nikjer drugod popreje.

Jugoslavijo gledajo čitatelji "Enakopravnosti" z različnih vidikov. Ni podcenjevati njihovo kritiko. rvič jim prihajajo dogodki iz Jugoslavije, gledano z objektivnega stališča kot taki, ki se dogajajo, kakor bi se dogajali oziroma se dogajajo v svoji posebni obliki povsod drugod po svetu. Jugoslavija je oder tega prikazovanja, kakor vsaka druga država. Dogodek je pač dogodek. Poročilo o njem je pač poročilo. Jugoslavija od danes je na pol zaveznica Amerike. S tega stališča vzeto se presojajo dogodki v Jugoslaviji s stališča ameriške zunanje in zavezniške politike. Več pažnje zaveznici, kot po nasprotni državi. Slovenija v Jugoslaviji je rojstni kraj večine naročnikov "Enakopravnosti." Kako naj se to tretje dejstvo odraža ravno v časopisu "Enakopravnost?"

L.Č.

Urednikova pošta

SPOMINU FRANK JELERČIČA

Spoznala sva se leta 1916. Njegov humor in prirojena šegavost v vsakdanjem življenju sta vzbujala takojšno pozornost na moža, ki je bil po naravi vedno zelo poizvedljiv ter vedno vračal uslugo za uslugo. Bil je prijazen in postrežljiv, veselе narave in dober gospodar, ki ni nikoli miroval. Vedno se mu je kam mudilo, da ne bi zamudil svojega dela ali završil napovedane naloge.

Ni bil mož, ki bi se zaprl v svojo hišo in čakal, da naj drugi napravijo delo za njega. Bil je zelo delaven človek. Ne samo doma, ampak tudi pri naših narodnih ustanovah, katere je podpiral po svojih močeh. Ko se je ustanovilo dramsko društvo "Ivan Cankar," je postal tudi on ustanovni član ter nastopil v posebnih vlogah.

Kdo ga ni poznal, ki je zahajal na naše prireditve? S svojo ženo sta doprinašala svoj narodni davek in prispevek leto za letom. Bil je eden izmed mnogih, ki ni nikoli zaostajal, ker je ljubil dramatiko in petje. Potožil mi je še lansko leto, da ne ve, kam bi šel: Ali v Slovenski narodni dom na St. Clairju, ali v Slovenski delavski dom na Waterloo Rd., ker sta se obe kulturni prireditvi vršile na isto nedeljo. Prišel je pogledat dramo "Ekvinokcij" v Slovenski narodni dom, pozneje je šel še v Slovenski delavski dom.

Kako je bil med zadnjo vojno vedno zaskrbljen za usodo slovenskega naroda v domovini. Vedno nestrpen in radoveden, kaj je kaj novega in če je usoda naklonjena našemu trpečemu narodu v domovini. Vprašanje Trsta je imel vedno v mislih, saj Trst mu je bila njegova domača vas. Imel je neusahljivo željo, da bi se nekoč vrnil v domovino na obisk, kjer bi si še enkrat ogledal rojstno domovino. Tega ni dočakal, prehitela ga je smrt ter mu prekrižala zamišljene načrte. Škoda!

Bila sva prijatelja zadnjih 36 let. Imel je dosti prijateljev. To so pričali tudi venci, rože in cvetje, katerega so položili ob njegovi krsti mnogoštevilni prijatelji.

Položili so ga v krsto k večnemu in nezdramnemu spanju. Zaspal je, bi rekel človek, tako miren in spočit je izgledal njegov obraz. Dokončal je pot življenjskega teka z vidno zadovoljnostjo na p r a z n i č n e m obrazu, ker je v življenju spolnjeval dolžnosti napram narodnim in kulturnim zahtevam. Bil je narodno zaveden Slovenec.

Marsikdo ga bo pogrešal izmed njegovih prijateljev, tako tudi njegova družina, kateri je bil res skrben oče. Tako izumirajo naši dolgoletni prijatelji, vedno manj jih je. To je zakon narave, ki je enak za vse. Za umrlim ostane le še spomin na njegovo življenje, na naše srečevanje in doživljaje.

Vsak umrli prijatelj pusti v mojem spominu izraz njegovega značaja, ki ga je kazal v življenju. Prijatelj Frank pa mi bo ostal v spominu kot človek veselega humorja in pristne šegavosti. Če bi mi mogel reči kaj v slovo, mislim, da bi povezal njegov humor z resničnostjo tega življenja v končni smrti in mi bi dejal s staro in preroško modrostjo, kot to pravi kitajski pesnik:

Ne tuhtajte, kaj dobro je,
kaj greh,
pijača dobra je in ples
in smeh.
Ne jej pelina, bodi
dobre volje!
Potem brž v jamo—
to je še najbolje.

Moje iskreno sožalje njegovi družini in sorodnikom.

JNR.

Don't gamble with fire—the odds are against you!

Volite za dobre zastopnike pri Fisher Body

CLEVELAND, Ohio—Jutri, v torek in sredo, 13. in 14. maja bodo volitve uradnikov unije 45 CIO pri Fisher Body Co. Delavci vedo, da je nadvse važno, da jih pri uniji zastopajo možje, ki bodo napram delavcem vestni zastopniki ter uniji v čast. Možje, katerih sposobnosti poznamo že dolgo vrsto let, in katere priporočamo, da jih volite, so:

Za predsednika CHARLES K. BECKMAN; za podpredsednika CHARLES H. KENNEDY; za zapisnikarja JOHN DE VITO; za tajnika OLIVER HARDY; za blagajnika BOB HARGROVE; za nadzornika tri leta JAKE PIERMAN; za eno leto MICHAEL ZUPON; za predsednika Shop Committee CHARLES K. BECKMAN; za prvi šift zone committeeman JOHN DE VITO in CHARLES H. KENNEDY; za drugi šift zone committeeman FRANK SYKES; za eksekutivni odbor MORRIS SUZMAN, LEONARD COLLINS, JAMES D. SMITH in FRANK SYKES.

Jim Kožel.

Pred novo blokado Berlina?

BERLIN, 11. maja — Sovjetske čete so prepovedale ameriški in zavezniški vojaški policiji uporabo ceste, ki veže zapadni Berlin z zapadno Nemčijo. Župan zapadnega Berlina Reuter je trdil, da bo Sovjetska zveza v teh dneh, ko se pričakuje mirovna pogodba z Nemčijo, izvajala hud pritisk, da ne pride do pogodbe. Napad na francosko letalo, ki se je izvršil 29. aprila, ni bil slučajen.

Blokada ceste, izvršena po sovjetski vladi, je bila predmet skupnega protesta Amerike, Velike Britanije in Francije. Slučaj sam se označuje kot resen. Ne manjkajo komentarji, da bo Sovjetska zveza ponovila blokado Berlina, kakor jo je izvedla v letih 1948-1949 ko se je moral Berlin, ki je pod zapadno zavezniško upravo, preskrbovati in oskrbovati z letali.

Sovjetska zveza je nadalje omejila železniški promet med zapadnim Berlinom in sovjetsko zono oziroma vzhodno Nemčijo.

Zavezniki so od svoje strani odredili, da ostane policija v Berlinu in da se iz njega ne oddaljuje.

Sovjetske oblasti so zaustavile nadaljne ameriške in britanske vojaške policijske oddelke, ki so se nahajali izven Berlina.

Glavna cesta, katero so zaprli Sovjeti, je edina dovodnica za zapadne avtomobiliste in motoriste, ki potujejo med Berlinom in zapadno Nemčijo.

Zapadni zavezniki trdijo, da se je Sovjetska zveza posluževala začetnih korakov podobne vrste kakor sedaj, takrat, ko je nato izvedla splošno blokado zavezniškega dela Berlina.

OVCA S ŠESTIMI NOGAMI

BROOKS, Alta, 11. maja—Kmetu Steve Molnarju je ovca polegla jagnje, ki ima šest nog. Spredaj štiri, zadaj dve. Tudi okostje na hrbtu je vzrastlo tako, da imajo vse štiri prednje noge kompletno in pravilno oporo.

Prevara begunca na sodniji

Na okrajni sodniji v Clevelandu je prošli petek sodnik Merrick razveljavil razporoko slovenskega begunca Josipa Selana, stanujočega na 6215 Carl Ave., ki je lanskega avgusta trdil na sodniji, da njegova žena, ki s štirimi malimi otroci živi v Dobrunji v Sloveniji, ne mara priti za njim v Zedinjene države.

V zadevo so posegle jugoslovanske oblasti, ko je prišlo na dan, da je Selan svoji ženi v Sloveniji pisal, da mu mora poslati pismo, v katerem bo rekla, da ga več ne ljubi in da ne želi priti v Ameriko, kar da bo njemu tukaj pomagalo dobiti ameriško državljanstvo, potem pa da bo poslal ponjo in po otroke in bodo vsi lahko prišli k njemu tukaj v Clevelandu.

Ko je bil na prevaro Selana opozorjen sodnik Merrick, se je sam obrnil na državni oddelek v Washingtonu in prosil za informacije o Selanu tudi v uradu za priseljeništvo in naturalizacijo. Selanovo ženo je pred sodnijo zastopal odvetnik Leopold Kushlan, ki ga je v ta namen pooblastil jugoslovanski konzul v New Yorku.

Selanova žena je sodnemu uradu za družinske zadeve v Clevelandu pisala, da ko je mož odšel z doma, ni bilo nobenega vzroka za razporoko in da je mož dobil izjavo od nje, da ne mara v Ameriko, s pomočjo "prevare in groženj, da jo uniči." Zahteva tudi denarno podporo za četvorico otrok, starih 11, 9, 8 in 5 let. Zadnji je bil rojen po moževem odhodu. Žena v starem kraju dela v tovarni, da vzdržuje družino.

Daljnemu vzhodu naj se da pomoč

WASHINGTON, 11. maja — Federalna vlada je zahtevala $75,980,000 več kredita kot lansko leto in to za ameriško vojaško pomoč za Daljni vzhod, predvsem za francosko kolonijo Indokino. Odbor za zunanje zadeve spodnje zbornice je prvotno nameraval črtati Trumanu $611,-230,000. Toda po izvedenih zaslišanjih je odstopil od tega koraka.

Odbor pravi "da če bi zmagali komunisti v Indokini, potem bi jim bila odprta pot do vseh delov južno vzhodne Azije. Izguba teh pokrajin bi bila za vse zelo občutna, predvsem radi tega, ker dobiva Evropa iz teh dežel potrebne surovine."

Vojna v Indokini že itak suši francoske finance in je zato ameriška pomoč nujna.

Imigracijski zakoni so strogi

CHICAGO, 11. maja—Italijan Ciannamea se je leta 1947 utihotapil v Ameriko. Skrivaj je prišel iz nekega italijanskega tovornega parnika na ameriški parnik in pristal v Ameriki v Norfolku, Va.

Leta 1951 je šel Ciannamea k vojakom. Ciannamea je trdil, da se je uvrstil med one, ki hočejo pobijati komunizem; da ima Ameriko tako rad, da je pripravljen dati zanjo tudi življenje. Da je bil prostovoljec z namenom, da se udeleži borb na Koreji.

Njegov vojaški poveljnik je na zaslišanju trdil, da je bil Ciannamea "odličen vojak."

Vse te okolnosti Ciannamei niso pomagale in je zvezno sodišče odredilo njegov izgon iz Amerike nazaj v Italijo.

POGOLTNILA JE CENT

ST. MARYS, Ont., 11. maja—Mrs. Bilton ima deset mesecev staro hčerko, ki je našla na tleh cent in ga pogoltnila. Otrok je bil operiran in se je operacija posrečila, da so mu zdravniki vzeli cent iz želodca brez škode za zdravje.

PRED PETINDVAJSETIMI LETI

Od 8. do 15. maja 1927

Rusija predlaga razoroževanje na kopnem in na morju. Načelnik ruske delegacije v Ženevi, Valernian Osinski, vidi, da je to edino sredstvo za ozdravljenje sveta.

—

Tornado je v osmih državah zahteval 229 življenj. Tisoče ljudi v Missouri, Arkansasu in Illinoisu je ob vse. Škoda je na milijone dolarjev.

—

Policija v Londonu vdrla v trgovski urad Sovjetov. Pogona na sovjetski urad se je udeležilo preko 100 policajev. Namen je bil dobiti nazaj gotove angleške dokumente, ki so baje prišli v roke sovjetskim uradnikom.

—

Operna sezona Metropolitan operne družbe, ki je gostovala prošli teden, je bila sijajen uspeh v vseh ozirih. Prisostvovalo je osmim predstavam 61,-584 oseb, ki so plačale $186,298. S tem je dosegel Cleveland svetovni rekord, tako za število posetnikov, kakor tudi glede plačane vstopnine.

—

8. maja so v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. podali igralci dramskega zbora Anton Verovšek tri-dejansko dramo "Begunka." Nastopili so: John Popetnik, Louis Kaferle, Katy Dolinar, Julia Počkaj, Joe Birk, Frank Oblak, Rudolf Tomšič, Frances Zajc, Mary Balish, Alice Poznik, Ana Bashel, Joe Pezdirc, Tom Ahey, Vinko Godina. Igrovodja Frank Česen, oskrbnik odra Andy Božič. Vstopnina $1, 75 centov in 50 centov.

Vsi sedeži so bili rezervirani. Med igro sta proizvajala Emily Švigelj in Anton Eppich Prešernov kuplet "Železna cesta." Na glasovir je spremljala Anica ERšte. Začetek ob 7.30 uri zvečer, po igri ples.

—

Dvajset oseb je bilo odpeljanih v bolnico radi pitja strupenega žganja. Trije od teh so umrli.

—

Drugič je bila operirana v Euclid Clinic bolnišnici hčerka Mr. in Mrs. Joseph Vrh, 1312 E. 167 St.

—

Hiša 7 sob, za eno družino, 3 garaže, vse udobnosti. $5,700.

Nova moderna hiša za eno družino, 5 sob. Samo $5,200.

PRED DESETIMI LETI

Od 10. do 17. maja 1942

Churchill svari Hitlerja pred uporabo strupenih plinov. Napoveduje, da če bodo Nemci uporabljali pline, bodo angleški letalci napadli Nemčijo z istimi sredstvi.

—

Na ruskih frontah divjajo krvave bitke. Valjar Rusov drobi pri Harkovu vse pod seboj. Samo dve edinici sta pobili na ozkem pasu 1,750 Nemcev.

—

V Clevelandu se je razvila kampanja za nabavo bombnika generalu MacArthurju. Tudi med Slovenci se je vzbudilo zanimanje, da spravimo skupaj $325,000 za ta bombnik.

—

Društvo Waterloo Grove, št. 110 WC je podalo na odru Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd. igro v treh dejanjih "Dolžnost jo veže." Nastopili so sledeči igralci: Andy Božič, Celia Jaklich, Frances Pernach, Marian Kapel, Sophie Barton, Gertrude Laurich, Frances Henikman, Steblaj, Frank Zakrajšek, Matt Tekavec in Max Traven.

—

Igro je režiral J. M. Steblaj.

Prav pridno se oglaša v Enakopravnosti, saržent Tony Drenik od vojakov, kjer se nahaja.

Joe Pograjc pa pošlje od časa do časa svojo kolono v Škratovo kolono. Ne pozabi pa dati tudi svojo sliko. Je najnovejša v fraku in klaku.

—

Zaročila sta se Mr. Stanley Race, 1114 E. 77 St., in Miss Jean Marsich iz Chisholm, Minn.

—

Naslov doktorja medicine je prejel Rudolf P. Nadbath. Graduiral je iz Rochester univerze, New York. Je sin Mr. in Mrs. Paul Nadbath, 979 E. 74 St.

—

Pri vojakih se nahaja in sicer v Savannah Army Base, Georgia, Matt J. Koren, sin Mr. in Mrs. Koren iz 21851 Ivan Ave.

—

Ameriški državljanki sti postale Mrs. Celia Zandar, 1139 Norwood Rd., in Mrs. Albina Malovašič, 391 E. 162 St.

—

Poročil se je korporal Anton J. Bokal, sin Mr. in Mrs. Bokal, 731 E. 157 St., in Miss Eleanor A. Dolatz, 555 E. 128 St.

V Zagrebu imajo valjarna za tanko aluminijasto pločevino

V zagrebški tovarni "Metal" je nedavno začela obratovati valjarna za aluminijasto pločevino, ki smo jo v celoti izdelali doma po načrtih domačih strokovnjakov. Strojno napravo so izdelali v. tovarni "Djuro Djaković" v Slavonskem brodu, posamezne dele pa v guštanjski jeklarni, v tovarni težkih strojev "Ivo Lola Ribar" v Železniku in v tovarni "Sila" v Zagrebu. Manjše dele za opremo so napravili v sami tovarni "Metal," električne pogonske naprave pa so izdelali v tovarni "Rade Končar." Napravo valjarne je konštruiral inženir Franjo Kahle iz industrijskega projektivnega zavoda Hrvatske.

Zagrebška valjarna za aluminijasto pločevino bo dopolnjevala veliko valjarno aluminija, ki se gradi v Rožinah pri Šibeniku. Izdelovala bo predvsem tanko pločevino za potrebe jugoslovanske industrije in obrti. Pri prvem poizkusnem valjanju so izvaljali pločevino v debelini ene stotinke milimetra; kar ustreza debelini močnejšega stanjolnepapirja. Zmogljivost valjarne je precejšnja, saj lahko v treh minutah izvalja 12 kilogramov težko ploščo aluminija.

Za pogon ima valjarna pet elektromotorjev, glavni pogonski motor pa ima 50 kilovatov. V kratkem bodo dobili še posebno električno ureditev, ki bo omogočila enostavno reguliranje naprave za zahtevano debelino pločevine s pritiskom na ustrežajoči gumb.

Tudi gradnja velike valjarne aluminija v Ražinah, ki bo poleg raznih profilov izdelovala le debelejšo pločevino iz aluminija, naglo napreduje. Komaj leto dni je preteklo, odkar so se začela gradbena dela in danes že pokrivajo veliko dvorano za elektrolizo, ki je dolga 50 metrov. V njej bodo postavili 110 peči za elektrolizo glinice.

Hitro napreduje tudi gradnja velikanske dvorane za valjarno, ki bo pri dolžini 300 metrov in širini 100 metrov zavzela 30,000 kvadratnih metrov površine. Gradijo tudi livarno, skladišče glinice, mehanično delavnico ter 16 drugih manjših objektov.

(Po "Slovenskem poročevalcu")

KDO JE KRIV, DA SE OBUJA ITALIJANSKI FAŠIZEM?

(Nadaljevanje)

Toda ob mirovni pogodbi z Italijo smo bili zaradi osvajalnih apetitov imperialističnih sil ponovno ogoljufani. V Italiji je ostalo okoli 80,000 beneških Slovencev, Trst pa je bil odrezan od svojega zaledja in spremenjen v "Svobodno tržaško ozemlje." To Svobodno tržaško ozemlje je bilo za nedoločen čas razdeljeno v cono A in B in dano v upravo angloameriški in jugoslovanski vojaški upravi. Ker se velesile niso mogle sporazumeti o imenovanju tržaškega governerja, so končno prepustili vso zadevo sporazumu med Italijo in Jugoslavijo. Italija pa se nikakor ni hotela sporazumeti z Jugoslavijo. Venomer je govorila o "krivični mirovni pogodbi" in stalno pozivala zapadne velesile, naj bi priključile celotno Svobodno tržaško ozemlje Italiji.

Za 18. aprila 1948 so bile v Italiji razpisane parlamentarne volitve in "grozila" je nevarnost, da bodo zmagale demokratične sile. Ker je bilo treba dobiti neko geslo, s katerim bi navdušili "užaljene italijanske množice," je italijanska vlada na račun dobrega prijateljstva in bodočega zavezništva v Atlantskem paktu čedalje bolj pritiskala na zahodne sile, naj ji "vrnejo" Trst. Tako je takratni francoski zunanji minister Bidault ob podpisu pogodbe o carinski uniji med Italijo in Francijo v Turinu proglasil znano tristransko izjavo, v kateri vse tri podpisane velesile priporočajo, naj bi se vse Svobodno tržaško ozemlje priključilo Italiji. Nato se je pričela po vsej Italiji silovita propaganda in na volitvah je zmagala demokratsko krščanska stranka, ki je skupno s Saragatovimi socialisti in republikansko stranko sestavila vlado in tako imela v rimskem parlamentu absolutno večino.

Po resoluciji Informbiroja se je položaj Jugoslavije v zunanjem svetu dokaj hitro utrdil in naša zunanja politika je ob enotnosti našega ljudstva dosegla lepe uspehe. Obenem je začela bledeti tudi tristranska izjava, ki je bila in je za jugoslovanske narode krivična in brez vsake vrednosti.

Toda to tristransko izjavo so letošnjega 20. marca, štiri leta po njenem rojstvu italijanski šovinisti in fašisti tako v Trstu, kot drugod v Italiji na pobudo italijanske vlade poklicali k življenju. Zakaj? Prvič zato, ker bodo v mesecu maju v mnogih pokrajinah Italije občinske in pokrajinske volitve, drugič zato, ker verjetno le resno mislijo ponovno poizkusiti s kakšno "d a n n unziado" (D'Annunzijev naskok na Reko) in tretjič, da vse skupaj postavijo na podlago atlantskega zavezništva.

Ne smemo pozabiti, da je Italija v poslednjih 50 letih vedno izdajala svoje zaveznike. Ko je v letu 1914 bila v trozvezi z avstro-ogrskim in nemškim cesarstvom, je od svojih zaveznikov zahtevala, da ji za ceno vstopa v vojno proti Antanti priznajo po končani zmagi razširitev svoje države na kolonialne narode v Afriki in ji darujejo Furlandijo, Gorico, Tržič ter vse predele, kjer prebivajo Slovenci od izvira Soče. Ker pri svojih zaveznikih ni uspela, se je začela pogajati z Antanto. Dosegla je sporazum ter podpisala 1915. leta tajni londonski pakt, ki naj bi ji zagotovil po zmagi Antante vse Slovensko Primorje, Trst, Zader, Reko in Dalmatinsko obalo s precejšnjim zaledjem.

Tako je Italija izdala Sveto Alianso, iz imperialistične vojne izšla kot "zmagovalka" in okupirala Slovensko Primorje, Trst ter Hrvatsko Istro, pozneje pa nasilno zavzela še Reko. Imperialisti pa le niso bili toliko močni, da bi ji "darovali" še Dalmacijo. Na tak način je imperialistična Italija prišla do "svojih krajev."

Sedaj pa hočejo ponoviti podobno igro. Izkoristiti hočejo Atlantsko zvezo za dosego svojih osvajalnih namenov v škodo istih narodov in istih ozemelj. Grozijo zapadnim velesilam z izstopom iz Atlantskega pakta, če ne izpolnijo tristranske obljube. Italijanski vodilni ljudje pa niso zadovoljni samo s priključitvijo Svobodnega tržaškega ozemlja k Italiji. Njihov osvajalni pohlep ne pozna meja. Prav nesramno zahtevajo še Istro, Dalmacijo in celo Črno goro.

Fašistične demonstracije v Trstu in Italiji so bile povod za diplomatska posredovanja v Londonu in Washingtonu z namenom ustanoviti italijansko samoupravo v Trstu, zasesti cono A z italijansko vojsko in tako priključiti del Svobodnega tržaškega ozemlja k Italiji. To naj bi bil prvi naskok, kateremu bi v primernem času po vzorcu italijanskega fašizma iz iste odskočne deske sledil še drugi.

Na vse to je v teh dneh jugoslovansko ljudstvo s svojimi demonstracijami in manifestacijami odločno odgovorilo. Ostro in odločno jim je odgovoril tudi maršal Tito. Mi smo Italiji že večkrat v želji po dobrih prijateljskih odnosih ponudili roko sprave. Mi želimo procvit italijanskega gospodarstva, želimo italijanskemu delovnemu ljudstvu dela in kruha v svoji domovini. Ne moremo pa dopustiti, da bi Italija reševala svojo notranje-polotično in gospodarsko krizo na račun jugoslovanskega ozemlja in našega ljudstva.

Odločno zahtevamo, da se tržaško vprašanje reši tako, da bodo zavarovani jugoslovanski in italijanski interesi—skratka interesi tamkaj prebivajočega prebivalstva. Ne moremo dopustiti, da bi vnovič prišlo pod Italijo 80,000 Slovencev, ki prebivajo v coni A Svobodnega tržaškega ozemlja, kajti dobro so nam znane "pravice," ki jih imajo naši rojaki onstran krivične meje. Italijanska raznarodovalna politika je nam predobro znana in kar najmanj zahtevamo je to, da Slovenci v Italiji dobijo iste pravice kot jih imajo Italijani v Jugoslaviji.

Obnova fašizma v sedanji italijanski republiki ob podpori katoliške stranke, Vatikana in drugih preživelih imperialističnih velesil in vsem demokratičnim množicam sveta. Odgovorni politični činitelji naj se ne igrajo z zgodovino in naj ne ponavljajo zgodovinskih napak iz leta 1915, 1947 in 1948, ki so bile in ki so v izključno škodo jugoslovanskim narodom in kot take odpirajo pot italijanskemu imperializmu in končno fašizmu.

Za nas je še vedno živ in pomemben naš stari pozdrav: Smrt fašizmu—svoboda narodom!

(Po "Delavski enotnosti")
(Konec)

Izrabljanje dobrega sosedstva

Republika Zedinjenih držav in Canada sta dobri sosedi. Ob 4 tisoč milj dolgi meji med Zedinjenimi državami n Canado že nad sto let ni nobene vojaške utrdbe niti na eni niti na drugi strani. Canada je dominij, spadajoč v občestvo britiških narodov, toda ima skoro popolnoma neodvisno samovlado. Priznava le angleškega kraluja in kraljico, britiškega generalnega governerja in britiškega višjega komisarja. V ostalem pa njena uprava znatno sliči upravi Zedinjenih držav.

K dobremu sosedstvu med obema državama pomaga tudi dejstvo, da je angleščina uradni jezik na obeh straneh meje; sicer je v Canadi tudi francoščina uradni jezik, toda se v glavnem govori le v provinci Quebec. Potovanje preko meje v obeh smereh ni združeno z velikimi težkočami in tudi za trgovski ali blagovni promet ni prevelikih težkoč.

Seveda je malo držav, ki bi imele enake ali slične postave; zato se tudi postave v Canadi v mnogih ozirih razločujejo od postav v Zedinjenih državah in obratno. In take razlike v postavah omogočajo prefrigancem v Canadi, da izvlečejo od lahkovernežev v Zedinjenih državah letno mnogo milijonov dolarjev. To največ s prodajo delnic najrazličnejših "kompanij."

Take kompanije rastejo v Canadi kot gobe po dežju. Organizirane so, vsaj navidezno, za izkoriščanje oljnih vrelcev, rudnikov zlata, rudnikov urana in rudnikov raznih drugih rud. Ni dvoma, da ima prostrana Canada veliko rudniškega bogastva. Mnogo tega bogastva izkoriščajo velike in poštene družbe, toda delnice takih družb se navadno ne ponujajo v prodajo povprečnim ljudem na tej ali oni strani meje. Canadske družbe, ki ponujajo v nakup delnice preko meje potom pisem ali telefonično, navadno sploh ne lastujejo nikakega rudniškega sveta ali morda lastujejo izčrpane rudnike ali pa kakšno ozemlje, ki je v rudniškem oziru brez vrednosti.

Ameriški poštni department zasleduje poslovanje takih goljufivih družb in, kadar pronajde, da je njihovo poslovanje nepošteno, jih kot take objavi v svarilo našim državljanom. Toda "družbe" v takih primerih navadno hitro izpremenijo ime in včasih tudi naslov, da morejo na ta način še nadalje vleči lahkoverneže na drugi strani meje. Poštna uprava tudi nima dovolj osobja, da bi pregledalo vso pošto, ki prihaja preko meje. Dokler so prevaranti doma v Canadi, jim naše oblasti ne morejo do živega. Med Zedinjenim državami in Canado je sicer v veljavi pogodba, da si medsebojno izročijo določenih vrst zločince, toda ne pokriva raketirjev, ki prodajajo ničvredne delnice preko meje potom pošte ali telefona.

Pred par leti je bil prišel iz Canade v New York z letalom eden takih raketirjev, ki je bil že prej izmolzel milijone dolarjev iz Zedinjenih držav, in je bil aretiran. Do časa obravnave je bil stavljen pod varščino 40 tisoč dolarjev, katero so njegovi ljudje v Canadi takoj preskrbeli zanj. To mu je omogočilo, da je odpotoval nazaj v Canado, kjer je na varnem; na tistih 40 tisoč dolarjev je lahko pozabil.

Sodi se, da je 97 odstotkov canadskih "družb," ki razpečujejo razne delnice v Zedinjenih državah, sleparskih. In sodi se, da taki sleparji izvlečejo od lahkovernežev v Zedinjenih državah do enega milijona dolarjev na teden.

Zato, če kdo dobi pismeno ali telefonsko ponudbo iz Canade za nakup delnic take ali take oljne ali rudniške družbe, naj bo previden. Vpraša naj se, zakaj je bil prav on izbran, da se mu ponuja bogastvo. Vpraša naj se, če morda njegovo ime ni bilo kar na slepo srečo vzeto iz telefonske knjige, kot prospektivne žrtve. ene izmed tisočih. Pomisli naj, da delnic dobrih družb ni treba ponujati potom telefona ali pismeno povsem neznanim ljudem.

(Po nedavnem poročilu iz Washingtona se med ameriško in canadsko vlado vršijo pogajanja za večje medsebojno sodelovanje za zatrtje raketirstva, ki se vrši preko meje).

—NOVA DOBA

KENNAN V MOSKVI: ŽENA PORODILA V NEMČIJI

BONN, Nemčija, 11. maja—Mrs. Kennan, žena novega ameriškega poslanika v Moskvi, je porodila v tukajšnji bolnici otroka-hčerko. Gre za četrtega otroka v družini Kennan.

Poslanik Kennan je prejšnji teden odpotoval v Moskvo preko Nemčije, da prevzame posle poslanika in je pustil svojo ženo v Nemčiji radi pričakovanega poroda.

$40,000 PO SMRTI

JAMESTOWN, N. Y., 11. maja— Robert Moreland, star 44 let, se je pravdal sedem let za odškodnino, ker je pri delu v mlinu prišel ob svoj glas in ga je napadla paraliza. V apelacijskem postopanju so zdravniki potrdili, da je Moreland, ko je dvigal in prenašal vreče, težke 150 funtov, dobil naval krvi v možgane.

Morelandu je bilo prisojenih $40,000, toda šele potem, ko je bil že štiri dni mrtev. Moreland zapušča ženo in tri otroke.

ŠTIRJE OTROCI ZGORELI

LIMA, Ohio, 11. maja—V družini Cavanaugh je prišlo do družinske tragedije, ki je zahtevala smrt štirih otrok, ostali pa so bili ranjeni. Policija trdi, da so hoteli zažgati ogenj v peči s kerosinom, pri tem pa je prišlo do eksplozije, ki je skoraj porušila hišo in pokopala štiri otroke v starosti od 16 mesecev do sedmih let. Starši so dobili poškodbe in so se morali zateči v bolnico. Le en odsoten sin je odnesel zdravo kožo.

NAMESTO V ŠOLO V JEČO

DETROIT, 11. maja—Cecil Johnson, ki mu je 30 let, je stal pred sodnikom Scallenom. Obtožen je bil, da je ukradel aktovko v neki trgovini. Johnson je dejanje priznal in je v zagovoru trdil, da je mislil, da je v aktovki dovolj denarja, da bo lahko posečal večerno šolo. Sodnik mu je obrazložil, da ne bo šel v večerno šolo, marveč za 3 dni v ječo.

TATOVI NA KOREJI

PUSAN, Koreja, 11. maja—Zavezniške oblasti cenijo, da so tatovi na Koreji letno pokradli vojaškega blaga in hrane namenjene vojakom v vrednosti $4,500,000.

DRUŠTVENI KOLEDAR

MAJA

17. maja, sobota—Koncert in opereta zbora Adrija v Ameriško jugoslovanskem centru na Recher Ave.

17. maja, sobota—Ples društva sv. Cirila in Metoda št. 18 SDZ v SND, St. Clair Ave.

18. maja, nedelja—Bazar krožka št. 3 Prog. Slov. v AJC na Recher Ave.

18. maja, nedelja—Proslava društva Marije Magdalene št. 162 KSKJ v SND, St. Clair Ave.

24. maja, sobota—Ples Slapnik's Seldom kluba v SND, St. Clair Ave.

25. maja, nedelja—Igra in zabava kluba Ljubljana v prid AJC na Recher Ave.

25. maja, nedelja—Koncert zbora Liniski v SND na St. Clair Ave.

25. maja, nedelja—Veselica Ženskega odseka Doma zapadnih Slovencev na Denison Ave.

31. maja, sobota—Veselica društva Kristusa Kralja št. 226 KSKJ v SND, St. Clair Ave.

JUNIJA

8. junija, nedelja—Piknik društva Soča št. 26 SDZ na vrtu Doma zapadnih Slovencev na 6818 Denison Ave.

22. junija, nedelja—Piknik društva Združeni bratje št. 26 SNPJ na farmi SNPJ.

29. junija, nedelja—Piknik društva Vipavski raj št. 312 SNPJ na farmi SNPJ.

JULIJA

13. julija, nedelja—Piknik krožka št. 1 Prog. Slovenk na farmi SNPJ.

27. julija, nedelja—Piknik društva V boj št. 53 SNPJ na farmi SNPJ.

AVGUSTA

3. avgusta, nedelja—Piknik društva Naprej št. 5 SNPJ na farmi SNPJ.

SEPTEMBRA

7. septembra, nedelja—Piknik Mlad. pev. zbora na farmi SNPJ.

28. septembra, nedelja—Veselica Slov. nar. doma na Stanley Ave., Maple Heights, O.

OKTOBRA

19. oktobra, nedelja—Prireditev krožka št. 1 Prog. Slovenk v SDD, Waterloo Rd.

NOVEMBRA

2. nov., nedelja—Ples krožka št. 3 Prog. Slovenk v AJC na Recher Ave.

2. novembra, nedelja—Ples krožka št. 3 Prog. Slov. v AJC na Recher Ave.

9. novembra, nedelja — Igra dramskega zbora Naša zvezda v AJC na Recher Ave.

9. novembra ,nedelja—Prireditev društva V boj št. 53 SNPJ v SDD, Waterloo Rd.

DECEMBRA

7. decembra, nedelja—Jesenski kocert zbora Slovan v Ameriško jugoslovanskem centru na Recher Ave.

13. decembra, sobota—Domača zabava krožka št. 1 Prog. Slovenk v SDD, Waterloo Rd.

ALI KAŠLJATE?

Pri nas imamo izborno zdravilo, da vam ustavi kašelj in prehlad.

Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
MANDEL DRUG CO.
15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034

$10,500

Hiša za eno družino, 6 sob. Fornez na plin, avtomatični tank, aluminijasta zimska vrata in okna ter mreže; preproge, beneški zastori, moderna kuhinja. Za podrobnosti pokličite lastnika
IV 1-0022

SLOVENKA

vdova ali samska, ki želi dober dom se išče, da bi oskrbovala hišo za eno družino; 9 sob. Katero zanima, naj pokliče
EN 1-1182

For your VACATION
welcome to
CHRISTIANA LODGE
Slovenian Resort

• The Hotel has 30 rooms with connecting showers. Central dining room, with American Slovenian cooking. All sports, private beach, boating and fishing. Cater to overnight guests. 260 miles from Cleveland. Located on U. S. 112. Write for folder.

CHRISTIANA LODGE
DOMINIK KRASOVEC, Prop.
P. O. Edwardsburg, Michigan
Phone 9126 F5

HIŠE NAPRODAJ

Krasna, skoraj nova hiša naprodaj.

Zidan venir bungalow s 5½ sobami; 3 spalnice; lota 50x425. 24 mladih sadnih dreves, jagode in maline. Lep vrt s sočivjem. Garaža 14x20 ali 1½. Sami morate videti, da lahko cenite. Nahaja se blizu najboljših šol in trgovin ter busa. Za vse podrobnosti se obrnite na lastnika
761 BABBITT RD.
Euclid, Ohio

TRGOVSKA PRILIKA

$400.00 mesečno delni čas

Narodno znana firma nudi zanesljivi osebi zasigurano bodočnost s službo popravljanja strojev, iz katerih se po trgovskih lokalih kupuje razno blago (merchandise dispensing). Nobenega prodajanja. Lahko zaslužite $400 mesečno za delni čas, za polni čas dela pa več. Prosilec mora biti zanesljiv in imeti priporočila; treba je imeti avto in zahteva se $600, ki so jamčeni z inventarjem. To je sigurna trgovska ponudba in se jo lahko natančno preišče. Ne odgovarjajte če niste pripravljeni iti v varno, trdno podvzetje. Za intervuj v vašemu mestu z našim zastopnikom, navedite telefonsko številko in naslov.
NU-WAY DISTRIBUTING CO.,
3908 OLIVE ST.,
St. Louis 8, Mo.

V blag spomin

ob drugi obletnici odkar je umrla moja ljubljena soproga

Gertrude M. NOVINC

Zatisnila je svoje oči dne 12. maja 1950.

Dve leti je že minilo,
odkar si zapustila nas,
v spominu pa boš ostala
med nami in vedno vsak čas.

Spavaj mirno—snivaj sladko.

Žalujoči soprog
Frank

Cleveland-Euclid, Ohio,
dne 12. maja 1952.

NAZNANILO

Vsem našim cenjenim odjemalcem naznanjamo, da bo naša cvetličarna zopet odprta v četrtek, 15. maja.

Poiskusili bomo vedno dati vsem najboljšo poslugo, kot do sedaj, in se toplo priporočamo za naklonjenost.

JELERČIČ FLORISTS
MRS. JENNIE JELERČIČ IN SINOVI
15302 Waterloo Rd.

WHEN YOUR "E" BONDS MATURE

The Treasury Department offers three choices to holders of Series E, United States Defense Bonds, when their Bonds mature:

Choices: You may: *One,* accept cash, if you so desire; *Two,* continue to hold the present bond with an automatic interest-bearing extension; *Three,* exchange your bonds in amounts of $500 or multiples for a Defense Bond of Series G, which earns current income at the rate of 2½ percent payable semi-annually.

Action: If you want to obtain cash, you simply present your bond, with proper identification, to any paying agent. If you want to extend the matured bond you have ABSOLUTELY NOTHING TO DO—just continue to hold it. Extended bonds may be cashed at any time you wish. If you want a G Bond, see your bank for details.

Interest: The extended bond will earn simple interest on the face amount at the rate of 2½ percent for the first seven and one-half years. Thereafter it will be at a higher rate sufficient to provide a total return for the 10-year extension period of 2.9 percent compounded.

Taxes: You have the choice of (1) reporting E Bond interest for Federal income taxes on an annual basis or (2) paying the taxes on the interest in the year when the bonds finally mature or are redeemed. The privilege of deferring taxes does not apply if the E Bond is exchanged for a G Bond.

BUY *and hold* U. S. DEFENSE BONDS · BUY *and hold* U. S. DEFENSE BONDS

URGENT!

Will a Certain Blood Donor Please Get in Touch With Sgt. #12 754 680

They don't tell us whose blood it is—and you don't know who got it. So you don't know me and I don't know you.

But I've had lots of time to think here at the hospital (it's almost a year since I got mine in Korea) and I keep wondering who you are and where you live and what you do and all that. Sometimes I have you figured for a wheat farmer in South Dakota, like my Uncle Herman. Or sometimes you're a big-league outfielder—the position I dreamed of playing. But mostly, I guess, you're just someone I'd like to meet and chew the fat with.

Once I kicked this thing around with a guy in the ward here and he said, yeah but suppose this certain person turns out to be a beautiful blonde, then what?

But all kidding aside, it's a funny feeling to owe your life to someone you don't know. In some ways though it makes it easier to say thanks, because it's not just me thanking you. It's every wounded guy thanking every American who gave blood.

The toughest part of being out in Korea isn't the fighting. It's the feeling you're a million miles from nowhere. So a thing like giving blood means a lot, because it gives the guys a feeling you're in there pitching with them.

I know one thing. When *I* get out of here *I'm* going to give some blood myself.

What happened to that pint of Blood You were going to Give?

CALL YOUR RED CROSS TODAY!

CONTRIBUTED AS A PUBLIC SERVICE TO THE ARMED FORCES BLOOD DONOR PROGRAM BY
ENAKOPRAVNOST

JOHAN BOJER:

IZSELJENCI

ROMAN

(Iz Norveščine prevedel Božo Vodušek)

(Nadaljevanje)

Slišal je stare in mlade glasove okrog sebe, večidel so bili pač ljudje iz mesta, in nekateri so rekli, da so v časnikih brali o njem. Znan Amerikanec na obisku v domovini. Ali na vsa vprašanja o Ameriki je le kratko odgovarjal. Ali je tamkaj mnogo norveških občin? O da, približno štiri tisoč. In župnikov? Ne tako malo. Približno tri tisoč norveško luteranskih. Ki pridigajo norveško? O, ne ne zmeraj. In visoke šole? Da, visokih šol imamo precej. Zakaj je Amerika prav za prav tako obogatela? Nasmehnil se je in malo počakal z odgovorom: Zato, ker smo bili mi, ki smo prišli tja, revni. Opirati smo se morali sami nase.

Ne, veliko rajši neprestano in neprestano izpraševal. Ljudje so se čudili, kako dobro je poznal domačo politiko. Bilo je, kakor bi bil ves čas sedel tam zunaj in strmel preko morja. In kako gre tukaj v občini? Ali so zgradili novo cesto na drugi strani jezera, o kateri so toliko govorili ob njegovem času? Ah tako, s tem se zdaj peča neki odbor? Spet se je nasmehnil.

No da, tempo je nekoliko različen tamkaj in tukaj v starem svetu. Ko bi jim zdaj pripovedoval, da je videl tamkaj, kako so mesta zrastla v nekoliko tednih, da je bila plinarna v Nidarosu dogotovljena, preden je kdo še prav vedel, da bo prišla. Da je razvoj od kamnite dobe pa do stoletja motorjev, za katerega je Evropa potrebovala nekaj tisoč let, pretekel dakotski farmar v eni sami življenjski dobi. Rekli bi mu, da se baha. Prav. Molčal je o tem in spet in spet izpraševal, kako je tukaj.

Tako, tako. V tukajšnjem kraju je vse manj in manj ljudi? Mladina se izseljuje in stari umirajo. Gorska posestva se izpreminjajo v planine in nekdanje planine so zapuščene. Hm. Sklonil je glavo in vzdihnil. Vedel je, da se je valil izseljenski val dalje in dalje na zahod. Zdaj je bila prerija obdelana, zdaj je pot držala do Tihega oceana, prav do Alaske. Da, da, o tem ne more soditi.

Ljudje iz okraja so prihajali k njemu in ga izpraševali o znancih. Da, da kar vprašajte. Ali se spominja Ane z Ramsoya in Pera Folla? Kako se godi otrokom? Da, da, še dovolj dobro. Najstarejši, Izak, je profesor prava na vseučilišču v Madisonu. Sin številka dve obdeluje farmo po svojem očetu.—In otroci polkovnikove hčerke, ki jo je popihala s hlapcem? Moral je pomisliti. Da, ti—nekateri so farmarji. Najstarejši sin je lesni trgovec v Chicagu. Naj kar izprašujejo in izprašujejo. Žalostno je bilo le to, da nihče njegovih znancev ni prišel k njemu. Bili so mrtvi.

Ali po nečem si ni upal vprašati: po Kvidalu. Ali se je bal izvedeti kaj žalostnega? Dokler ga ni lastnik penzijona nekega dne vprašal, ali ne namerava tjakaj.

O da, seveda namerava.

Da, morebiti ve, da je posestvo zdaj izpremenjeno v planino. Zadnja dva lastnika sta se le s težavo preživljala tamkaj. In tako se je dogodilo, da je neko veliko posestvo kupilo malo kmetijo in pošiljalo čez poletje tjakaj krave na pašo.

Starec je sklonil glavo, kakor bi ga bil kdo udaril.

Mali Morten in on sta hodila v solnčni toploti ob obali. Stari oče je obstal: "Čuj, ali vidiš kako ženo v bližini?"

"Ne, ne, nikogar ni tukaj."

"In ali ni tukaj pesek lep? Kajne, da ni nobenega kamenja?"

"Ne, stari oče. Tukaj je čudovito lep, svetlosiv pesek, kakor daleč se vidi."

Deček se je prestrašil, ko se je starec pričel nenadoma slačiti. In potem je stal nag v solncu in tipal z nogami predse in stopal proti morju. Zabredel je v vodo, dalje, vse dalje, se vrgel na glavo v valove in izginil. Fant je pričel kričati. "Stari oče, stari oče!" Tedaj se je bela glava spet pokazala, starec je pihal in hrkal in se smejal: "Ne kriči, fant. Saj se vendar smem še enkrat v življenju kopati v slani vodi."

Potem ju je nekega večera peljal hlapec v čolnu ven na morje, na ribji lov. Kakšno veselje za fanta, ko je nad čolnom vreščala jata galebov in je stari oče držal trnek in potegnil iz vode ribo, kakor bi bil še zmeraj pravi ribič. To je bilo nekaj za malega Mortena, o čemer bo lahko pripovedoval, ko se bo vrnil v prerijo.

Končno pa je prišel dan, ko sta se peljala gori na Kvidal.

Zdaj ni bilo tam nikogar, ki bi ga čakal. In kljub temu—zdelo se mu je, kakor bi se peljal domov.

Zaslišal je znano šumenje Kvidalskega slapu. In začutil je, kako so ga griči, gozdovi, bregovi in travniki pričeli klicati. Ti si naš. Mi smo ti, in ti si mi.

Toliko da ni vprašal fanta, ali so poslopja siva ali prepleskana. Ali ne—bolje je, da ne ve ničesar o teh stvareh.

Na dvorišču pa začuti vonj stare orjaške jerebike, ki stoji od nekdaj tamkaj. In odslej ne potrebuje več nikake pomoči. S trdnimi koraki gre proti veži, kljuka mu leže tako znano v roko, odpre in vstopi. Objame ga isti vonj po materi in domu kakor nekoč. "Dober dan."

Tam stoji dekle in mede maslo. Ponudi mu, naj sede. Ampak zakaj ne pride mati iz kamre?

Nekaj časa sedi z zaprtimi očmi, se potaplja v spomine, vdihava ta čudoviti vonj, ki ga tuji lastniki niso mogli pregnati.

In tamkaj ob oknu je sedela v svojih zadnjih dneh mati—kakor je pripovedovala Meta—in je za vsakega svojih otrok, ki so odšli od nje tako daleč, tako daleč po svetu, izbrala po eno zvezdo na zahodnem nebu. In bržkone je tako dolgo gledala v zvezde, dokler se ni vdala v to, da je bilo vse tako, kakor je bilo.

Ali spet mora venkaj. Kar pusti me, Morten—ali misliš, da se ne spoznam tukaj?

S trdnimi koraki gre proti stranskim poslopjem, zavije okrog skednjev, tipa predse. "Brusni kamen—ah, kaj si tudi ti odšel k očetom?"

Potem jo je ubral po neki stezi in fant je moral iti z njim. Starec je šel pred njim z isto drsajočo hojo, bilo je, kakor bi noge videle. In tedaj se je ustavil in pokazal: "Ali vidiš onile breg na drugi strani potoka?"

"Da, stari oče."

"Ali so tam njive in travniki?"

"Ne, tam je samo gozd."

"Hm."

Čez nekaj časa sedi na neki skali zadaj za hišami. Ve: globoko pod bregovi leži jezero, zdi se mu, da vidi s snegom pokrite vrhove onstran velikega fjorda na zahodu in sinje gore na severu. Z roko seže po grmu, si utrga polno dlan listja in ga poduha. Spominja se nekega sinjega pomladnega večera, s kresovi krog in krog na vrhovih, nekega čolna na jezeru z dvema mladima dekletoma, Bergitto in Ano. Čas beži.

Mali Morten stoji nekoliko niže in gleda k staremu očetu. Glava z belimi lasmi in brado se ostro riše na nebu. Ne upa si ga ogovoriti. Čakati mora in čakati, dokler starec ne preneha s tem.

Ponoči pa leži veliki Morten ob odprtem oknu in premišlja o svoji usodi. Tam zunaj teko in pojo valovi, se umikajo in spet zaganjajo v breg, naprej in nazaj, v neprestanem nemiru. Spomni se onega krojača, ki se je sedemkrat vrnil domov in moral zmeraj spet nazaj, sreča je bila zmeraj na drugi strani oceana. In tako je z mnogimi.

Naj se mladi ljudje navdušujejo danes za domovino—jutri bodo šli svoja pota. In naj tam preko morja še tako obogatijo—neprestano jih bo mučilo domotožje.

Vrni se, in spet moraš v svet, odpotuj, in spet hrepeniš nazaj. Kjerkoli si, boš slišal klic domače pokrajine, vabljivi klic vile iz globokih gora. Zunaj v svetu imaš domovino in tukaj imaš domovino, v resnici pa si tujec tukaj in tam, tvoje pravo življenje je hrepenenje po tem, kar je daleč. Tvoja duša je kakor val, zmeraj nemiren, neprestano na poti.

Ali se mu že ne toži po veliki farmi Kvidal, kjer ima v bližini sestre in brate in otroke? Ali ga ne čaka Bergitta tamkaj na pokopališču? Zdaj pa se kmalu vrne. On in mali Morten se bosta morala pač jutri pripraviti na pot.

Spi in sanja. Ali je to pesem, ki se mu je končno posrečila? Vidi ženo, obdano od jutranje zarje, kako stopa preko sveta in seje, seje žito, ki bi ga potrebovala za svojo lastno zemljo. Da, ali je žito? Ne, to so ljudje, mladi ljudje. In zdaj ve, kdo je ta žena.

(Konec.)

Plače delavcev privatnih deloda jalcev se določijo s kolektivnimi pogodbami

Zvezna vlada je izdala uredbo o plačilu delavcev in nameščencev, zaposlenih pri privatnih delodajalcih. Plače teh delavcev in nameščencev se določijo s kolektivno pogodbo, ki jo za podjetje ali za več podjetij sklene sindikalna organizacija v imenu delavcev in uslužbencev. Plače po kolektivni pogodbi ne morejo biti nižje od povprečnih tarifnih postavk za ustrezajoče kategorije strokovnosti v državnih obrtnih delavnicah. Če se sindikalni organ ne more sporazumeti z delodajalcem, določi plače arbitraža.

Kolektivna pogodba mora vsebovati: zneske plač za posamezna delovna mesta oziroma posamezna dela; posebne dodatke za delovna mesta; plačilo nadurnega in nočnega dela; dajatve v naravi; plačilo v času, ko je bilo delo prekinjeno brez krivde delavcev in nameščencev; način izplačila dodatkov; delovni čas; predpisi o prenehanju delovnega razmerja; obvezno reševanje sporov z arbitražo; čas trajanja pogodbe; določbe o spremembah in dopolnitvah pogodbe; določbe o podaljšanju kolektivne pogodbe. V kolektivni pogodbi so lahko določene tudi druge obveznosti in pravice, ki niso v nasprotju z veljavnimi predpisi.

Spore rešuje posebna arbitraža, ki jo sestavljajo trije člani, od katerega imenuje enega sindikalni organ, drugega delodajalec, tretjega, ki je hkrati predsednik komisije, pa inšpektor dela pristojnega ljudskega odbora.

Ta uredba se ne nanaša na plače hišnih pomočnic in hišnikov, ki jim plače določi pristojni organ ljudske republike s posebnimi predpisi.

S kaznijo 10,000 dinarjev se kaznuje privatni delodajalec, ki bi delavcu in uslužbencu plačal nižjo plačo, kakor je določena v kolektivni pogodbi, oziroma, ki mu ne bi plačal ali nepravilno obračunal dodatek za nadurno delo, za nočno delo, za delo na dan tedenskega odmora ali na dan državnega praznika in dodatke za posebne pogoje dela.

(Po "Slovenskem poročevalcu")

Drevje za senco in okras v mestih

V velikih ameriških mestih je vedno velik problem gojiti drevesa za senco in okras. V strogo trgovskih delih mest seveda ni prostora za drevje ob cestah. Nekoliko se tej pomajkljivosti odpomore z malimi parki, ki so nameščeni tu in tam.

V stanovanjskih delih mest pa so skoro povsod posajena drevesa ene ali druge vrste ob cestah, kar olepša okolico in daje stanovalcem nekoliko dobrodošle sence v vročih poletnih dneh. Dalje je med hišami in na malih vrtičih pri hišah navadno nekaj prostora za nekaj dreves.

Velik problem gojitve dreves v velikih industrijskih mestih je dejstvo, da mnoga drevesa ne prenesejo dobro mestnega dima, prahu in plinov. Poleg tega prihaja v poštev podnebje. Skoro povsod uspevajo topoli in vrbe, ki pa imajo to lastnost, da pošiljajo svoje korenine v odvodne kanale in jih zamašijo.

V Clevelandu, Ohio, se zdi, da najbolje uspevajo platane ali sikamore, ki se ne menijo za mestni dim in prah. Dalje uspevajo javori, bresti, akacije in katalpe. V Chicagu ni videti javorov in platan, pač pa dosti topolov in katalp. V Pittsburghu se zdi, da najbolje uspevajo severni evkaliti, ki so sploh zelo trdoživa drevesa; uspevajo v vsaki zemlji, skoro v vsakem mestu, ne škoduje jim največji dim, rasto hitro in se dostikrat sama razmnožujejo s semenjem. V južnejših krajih prihajajo v poštev vedno zelene magnolije in palme.

Zanimivo je, da se tudi nekatera sadna drevesa dobro obnesejo v mestih. Morda ne toliko glede produkcije sadja, ampak kot senčna in lepotilna drevesa. V Clevelandu, na primer, vidimo spomladi mnogo cvetečih breskev, češenj, hrušek in jablan pri hišah v stanovanjskih delih mest. Vidimo jih spomladi, ko cveto, pozneje pa se njihovo zelenje strne z zelenjem drugih dreves in jih od daleč ne ločimo od drugih dreves. To pomeni, da ta sadna drevesa dajejo tako lepo senco kot druga drevesa, poleg tega pa spomladi tudi lepo cveto. Zdi se, da jim mestni dim in prah nič bolj ne škoduje kot drevesom, ki se običajno sadijo za senco.

Mormonci, ki so se pred enim stoletjem naselili v sedanji državi Utah, so bili praktični ljudje. V svojih naseljih so sadili predvsem sadna drevesa, ki so jim poleg cvetne lepote in sence dajala tudi sad. Tega sistema se držijo še danes. V glavnem mestu Salt Lake City je še danes videti več sadnih dreves, posebno jablan in hrušek, kot v katerem koli drugem velikem ameriškem mestu. Pač sadijo tudi druga drevesa za senco in okras, toda sadna drevesa imajo prednost v vsakem mestu države Utah, kjer podnebje ni preostro.

Na splošno je najbrž v vseh večjih ameriških mestih raztresenih po stanovanjskih predelih več sadnih dreves kot navadno mislimo. Morda ta drevesa ne dajejo dosti dohodkov v obliki sadja, toda za senco so prav tako porabna kot druga drevesa, poleg tega pa jih je lepo videti spomladi, ko cveto. Povprečni meščani jih opazimo le spomladi, ko nas kot prelestni cvetni šopki pozdravljajo iz skromnih vrtov in vrtičev v stanovanjskih delih mest.

—NOVA DOBA

NAGROBNE SPOMENIKE
postavimo na grobove v tej in sosednjih državah.
Narejeni iz prvovrstnega materijala.
Od $35 naprej.
JAMES LEWIS MONUMENT CO.
541 CLEVELAND ST., ELYRIA, OHIO — TEL. 63-194

Zapadna Slovanska Zveza
GLAVNI URAD:
4676 WASHINGTON ST., DENVER 16, COLO.

je bila ustanovljena 5. julija 1908 na demokratični podlagi. Od leta do leta lepo napreduje ter že veliko let plačuje vse posmrtnine in dividende svojim članom samo z obrestmi, ki jih zasluži od investicij njenega premoženja. Zato še ni bila prisiljena zvišati lestvice za novopristople člane.

V zadnjih štirih letih je plačala po $6 dividende svojim članom za vsak tisoč dolarjev posmrtnine ali "endowment" zavarovalnine. Enako vsoto bodo tudi letos prejeli člani, ki niso še dopolnili starost 70 let. člani, ki so dopolnili starost 70 let, bodo pa letos prejeli po $18 dividende za vsak $1,000 zavarovalnine, kajti solventnost ZSZ je 138.89%. Umrljivost v članstvu je samo 37.45% in obresti pa zasluži po 4½% za vsakih $100 premoženja.

Vse rojake in rojakinje se prijazno vabi za vstop v to nadsolventno domačo organizacijo. Za vsa pojasnila se obrnite na

MRS. JOHANNA V. MERVAR,
7801 Wade Park Ave., EX 1-0069;
MRS. ANTONIA TOMLE,
14823 Sylvia Ave., PO 1-3549,
ki ste predsednici clevelandskih društev,
ali pa direktno na gl. tajnika
ANTHONY JERSIN,
4676 Washington St., Denver 16, Colo.

Pristopnina je prosta in provizija za novopridobljene člane pa od $5 do $10 za vsakih $1,000 novo vpisane zavarovalnine. Pristopite z vašo celo družino še danes!

Različne vrste zavarovalnine do $1,000 za otroke. V odraslem oddelku se zavaruje od 16. do 60. leta, po starosti, za $250 do $5,000. Izdajajo se različni certifikati kot: Celo-življenjski, 20-letno plačljivi in 20-letno "endowment." Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katera vsako leto raste. Poleg smrtnine, ako želite, se lahko zavarujete tudi za bolniško podporo, kakor tudi za razne operacije in poškodbe.

Mesečni prispevki (asesmenti) so urejeni po American Experience tabeli z 3½% letnimi obrestmi.

V vsaki slovenski družini, ki se zanima za napredek in razvoj Slovencev, bi morala dohajati

Enakopravnost

Zanimivo in podučno čtivo priljubljene povesti

GIVE TO CONQUER CANCER
AMERICAN CANCER SOCIETY

Dva pogrebna zavoda
Za
zanesljivo izkušeno simpatično pogrebniško postrežbo
po
CENAH, KI JIH
VI
DOLOČITE
pokličite

A. GRDINA & SONS
FUNERAL DIRECTORS
FURNITURE DEALERS
1053 East 62nd ST.
HEnderson 1-2088 - KEnmore 1-5890

Chicago, Ill.

BUSINESS OPPORTUNITY

Grocery & Meat
Including 6 room modern home. All one lot in residential section. Shows about $7000 to $8000 net. Sell lock - stock and barrel. Business and house $25,000.
OSCAR STROTHER
EUREKA, ILLINOIS
Phone: 45 X

WANTED TO RENT

PLEASE HELP! — Responsible employed Vet, wife, child, desperately need 4-5 room unfurnished apartment. South. Moderate rental.
HUdson 3-5291

RESPONSIBLE Young Couple, 2 quiet children, need 5-6 room unfurnished apartment. Prefer Belmont Central or Portage Park. Moderate rental. Call evenings.
MUlberry 5-3356

3 RESPONSIBLE ADULTS, 13-year-old son, desperately need 6 room unfurnished apartment or house. Good location N. or NW. 10 years present address. Will decorate. Call W. M. Dienes.
Sunnyside 4-3244

RESPONSIBLE EMPLOYED GI, WIFE, EXPECTANT parents urgently need 4 room, unfurnished apartment N. or NW. Good transportation, moderate rental.
Michigan 2-2595

WANT UNFURNISHED BEDROOM APARTMENT. — Young couple. No children. So. Shr. area. To $55.
Phone: GAry 4-1495 collect

SAVE FOR YOUR INDEPENDENCE · BUY U.S. SAVINGS BONDS

VAS MUČI REVMATIZEM?
Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu.
Vprašajte nas.
MANDEL DRUG CO.
Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034

CHICAGO, ILL.
FOR BEST RESULTS IN ADVERTISING CALL
DEarborn 2-3179

WANTED TO RENT

RESPONSIBLE Couple, 2 children, urgently need 5-6 room unfurnished house or apartment. N.W. or Suburbs Villa Park or Elmhurst. Moderate rental.
HArrison 7-1003

RESPONSIBLE Couple, 2 children, desperately need 4-5 room unfurnished apartment. N. or N.W. Moderate rental.
CAnal 6-4394

COUPLE and baby desire 4 rooms unfurnished. Call between 9 a. m. and 11 a. m.
POrtsmouth 7-1323

YOUNG Couple need 3 or 4 room unfurnished apartment in southwest area.
Call
GRovehill 6-4215

MIDDLEAGED Couple, no children, reliable, desire modern 4 room unfurnished apartment, 1 bedroom. Best references. Garfield Park preferred.
CRawford 7-2498

RESPONSIBLE Employed Couple need 3 to 5 room unfurnished apartment. Southwest.
FRontier 6-6352

HOME APPLIANCES FOR SALE

DEHUMIDIFIERS—Samples; brand new. Regular $149.50; while they last, $98.50.
5148 West 26th Street,
BIshop 2-1674

FEMALE HELP WANTED

NURSES
NEEDED—REGISTERED
in heart of summer resort area, 35 miles from Green Bay.
42 bed modern hospital offers many attractive reasons for making this hospital your place to work.
Good salary, meals included, plus extras.
Write, call or wire
Superintendent
OCONTO COUNTY & CITY HOSPITAL
OCONTO, WIS.